

L-Għeruq tal-Gran Mastru De Rohan

■ minn Joyce Guillaumier

FRANCOIS MARIE de NIEGES EMANUEL de ROHAN POLDUC lahaq Gran Mastru tal-Ordni ta' San Ģwann fit-12 ta' Novembru, 1775. Kien is-27 Gran Mastru tal-Ordni minn wara li L'Isle Adam kien wasal Malta mal-Kavallieri tieghu f'Ottubru, 1530.

Ma kienx żmien ħafif għal Gran Mastru l-ġdid għax kienu hafna l-problemi li sab ma' wiccu. L-inkwiet intern fl-Ordni kif ukoll l-attitudni tal-Maltin kien qeqhdin jagħmluha ċara li tmiem l-Ordni ta' San Ģwann ma kienx 'il bogħod. Il-mexxejja tal-Ordni kienu għadhom maħsuda bir-rewwixta tal-qassisin li uriet li l-Maltin kienet ddejqu bl-attitudni arroganti u ġarxa tal-Ordni. Il-mexxejja tal-Ordni, wara l-mewt ta' Ximenes li kien il-predecessor ta' de Rohan, riedu jkunu certi li l-bniedem li jintagħżel biex jokkupa pozizzjoni hekk importanti kien jeħtieg li jkun bniedem fabbli li jaf imur man-nies, speċjalment mal-Maltin.

Il-mexxejja dak iż-żmien riedu li jikkontrollaw is-sitwazzjoni li kienet qed tikkawża dannu kbir fi ħdan l-Ordni. Ghaldaqstant qablu li l-bniedem li seta' jiġigestixxi l-krizi tas-sitwazzjoni u jerġa' jnissel il-paci u l-kwiet f'qalb il-Maltin kelli jkun il-Kavallier Franciż de Rohan li kien Kaptan Generali tal-Ordni. L-għażla kienet milqugħha tajjeb minn kulħadd, partikolarmen meta ftit ġimġhat biss wara li lahaq Gran Mastru għamel tajjeb personalment għat-telf li kienet għamlet il-Massa Frumentarja li kienet tieħu ħsieb il-qmuħ, billi traħħas il-prezz tal-qamħ. De Rohan beda anke joħrog iktar licenzji u permessi biex il-Maltin jaħdnu ta' baħħara u b'hekk jiżidied ix-xogħol u l-ħaddiema jibqagħlhom iktar qliegħ. Hu kien iqis ekonomija soda bħala ġtiega imminenti biex ittejeb il-klima politika f'Malta ta' żmien.

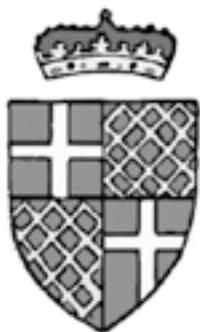
Kienet l-attitudni pozittiva tiegħu li wasslitu biex fl-1777 aċċetta t-talba tal-Kappillan Dun Felic Borg biex jagħti t-titlu ta' Belt lil Haż-Żebbug. Fost ir-ragunijiet li semma l-Kappillan fit-talba li bagħat lill-Gran Mastru nsibu li ntqal li l-popolazzjoni kienet tlaħhaq mal-5000 ruħ (figura esagerata għax f'Haż-Żebbug kien hemm mal-4000 ruħ), li l-arja tant kienet tajba li kien hemm il-ħsieb li jittella' sptar fil-vičinanzi u li f'Haż-Żebbug kieno joqogħdu fost l-aqwa mħuħ tal-Gżira. Il-Gran Mastru aċċetta t-talba u b'hekk ir-raħal inbidel f'Belt Rohan. Il-poplu tal-Belt il-ġiddi ntrabat li jtella' żewġ bibien ta' tifkira iżda minnhom sar wieħed biss li żjanżan fil-festa ta' San Filep tal-1798, sentejn biss qabel ma l-Ordni tkeċċiet minn Malta biex flokha hadu posthom il-Franciżi li ma kellhom xorti xejn f'pajjiżna.

Imma min kien De Rohan u x'nafu dwar familtu?

Id-Dar ta' Rohan tnisslet minn familja ta' Viskontijiet li iktar tard akkwistaw it-titlu ta' Duki u Prinċipijiet. Bdiet

fl-inħawi ta' Brittanja, Franza, preċiżament mir-raħal ta' Rohan minn fejn hadet isimha. Brittanja fi Franza twaqqfet mill-mexxej Brittanjaku, Conan Meriadoc, għall-habta tal-1118 u nistgħu ngħidu li l-linjal de Rohan ħarġet mill-familja nobbli ta' Porhoet li kienet qariba tad-Duka ta' Brittanja li thallitet magħha permezz ta' għadd ta' żwiġijiet. L-ewwel persuna li użat l-isem ta' de Rohan kien Alain 1, iben il-Viskonti Porhoet, li ha l-isem tar-raħal fejn twieled. Meta d-dixxident tiegħu, Jean II, miet bla eredi, il-familja spicċat imma mbagħad l-isem tal-familja beda jintuża mill-familja Rohan-Giè. Meta miet l-ewwel Duka ta' Rohan, li kien Henri II ta' Rohan-Giè, it-titlu ghaddha għand il-familja Chabot peress li bint Henri kienet iżżejewġet wieħed minn ulied Chabot. Il-linjal Rohan-Giè spicċat fl-1638. Fis-Sekli 17 u 18 il-familja Rohan ingħatat ukoll it-titlu *ta' Prince Etranger habitu en France*, titlu medjevali antik. Antenati prominenti li għexu qabel il-Gran Mastru li twieled fl-10 ta' April, 1721 u miet fl-1797, kienu:

- Henri II li kif digħà semmejna kien meqjus bħala nobbli fi Franza kollha u mhux biss fil-Brittanja li ngħaqdet ma' Franza bħala provinċja fl-1532;
- Hercule Meriadac de Rohan li kien magħruf bħala l-Princep Rohan;
- Maria de Rohan protagonista tal-Opra ta' Donizetti;
- Henri, Duka ta' Rohan, kittieb u mexxej politiku tal-Ugonotti li kien Protestant fi Franza;
- Louie René Eduoard, Kardinal tal-Knisja Kattolika;
- Charles de Rohan, Princep Soubise u Marixall ta' Franza, bniedem militari li kien Ministru tar-rejjet Lwigi XV u ta' Lwigi XVI. Kien libertin magħruf għall-avventuri żienja tiegħu;
- Victoire de Rohan, Principessa Guemene, li kienet tieħu ħsieb ulied Lwigi XVI;
- Marie de Rohan, imdahħla f'ħafna intričċi. Influwenzat bil-kbir lir-Regina Anne;
- Ferdinand Maximilien Meriadac de Rohan, Arċisqof ta' Bordeaux. Il-maħbuba tiegħu kienet Charlotte Stuart, il-bint illegittma ta' Bonnie Prince Charlie, u li minnha kellu tlett itfal;
- Emmanuel de Rohan Polduc, Gran Mastru ta' Malta li twieled fi Spanja peress li missieru kien ħarab minn Franza lejn Spanja;
- Carlos, Duka ta' Madrid, li żżewwieg lil Berthe de Rohan. Laħaq ir-Re ta' Franza bħala Karlu XI. Illum l-eredi ta' dan it-titlu prestiġġjuż hu Alexandre de Rohan li twieled fir-Repubblika Čeka fl-1987. Illum jgħix fir-Renju Unit fejn qed jistudja.

Il-Kastell Rohan hu bini monumental fuq stil neoklassiku u jinsab f'Saverne, Alsace. Inbena bejn l-1780 – 1790 mill-Perit Nicolas Salins de Montfort. B'faċċata ta' 140 metru hu bini impressjonanti li jiġbed l-attenzjoni ta' ħafna.

